

TOIMINTAOHJE

Lasten turvallisuutta lisäävät toimintatavat ja vapaaehtoisen rikostaustan selvittäminen

Toukokuussa 2014 voimaan tullut laki lasten kanssa toimivien vapaaehtoisten rikostaustan selvittämisestä (148/2014) koskee lasten parissa tehtävää vapaaehtoistyötä. Se antaa toiminnan järjestäjälle, kuten yhdistykselle tai elinkeinonharjoittajalle, mahdollisuuden tietyin edellytyksin selvittää vapaaehtoisen rikostausta.

Lain tarkoituksena on turvata lapsen perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista sekä suojella lasta seksuaaliselta hyväksikäytöltä ja riistolta, kuten myös muulta vakavalta väkivaltarikollisuudelta ja houkuttelulta huumeiden käyttöön. Lasten turvallisuutta ja koskemattomuutta edistetään kuitenkin parhaiten toimintatapoja kehittämällä. Vapaaehtoisen rikostaustan selvittäminen on vain täydentävä, lasten turvallisuutta varmistava, toimenpide. Sillä pyritään estämään sellaisten henkilöiden toimiminen lasten parissa vapaaehtoisena, jotka ovat aiemmin syyllistyneet lasten turvallisuutta vaarantaviin seksuaali-, väkivalta- ja huumausainerikoksiin. Tietoisuus siitä, että rikostausta voidaan selvittää, auttaa ehkäisemään ongelmia.

Toimintaohje: <http://www.alli.fi/binary/file/-/id/665/fid/3064>

Laki: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20140148>

HelsinkiMission toimintaohje vapaaehtoisen rikostaustan selvittämiseksi

1. HelsinkiMission vapaaehtoistehtävät lain piirissä

HelsinkiMission vapaaehtoistoiminnassa nuoris- ja lapsiperheteriimin 1.) Nuorten tukihenkilötoiminta sekä 2.) Pelastakaa Sukupolvi -hankeen äiti- ja isämentoritoiminta ovat vapaaehtoistehtäviä, joissa suoraan tai välillisesti toimitaan lasten ja nuorten kanssa. Kaikkien toiminnan piiriin hakeutuvien vapaaehtoisten rikostaustat selvitetään.

Tehtäväkuvaukset:

1. Nuorten tukihenkilötoiminnan piiriin kuuluvat 12-29 vuotiaat nuoret. Tukihenkilöt ovat palkattomia vapaaehtoisia joiden tehtävänä on tukea nuorta erilaisissa haastavissa elämäntilanteissa. Nuori ja tukihenkilö tapaavat keskimäärin kahden viikon välein. Tukihenkilö toimii turvallisena aikuisena arkielämän pulmakohdissa, kanssakulkijana uusien haasteiden kohtaamisessa sekä erilaisten ongelmatilanteiden oppaana ja ohjaajana. Tukihenkilö ja tuettava nuori tapaavat pääsääntöisesti kahden kesken.
- 1.2 Äiti- ja isämentoritoiminta on varhaista tukea perheille, jossa vapaaehtoinen on läsnä oleva aikuinen koko perheelle. Mentori voi auttaa perhettä erilaisissa

elämänhallintaa koskevissa asioissa, antaa iloa ja voimaa arkeen ja näin ennaltaehkäistä ongelmia sekä yksinäisyyttä. Mentori voi tavata koko perhettä yhdessä tai hän voi esimerkiksi viedä lapset ulos tai auttaa läksyissä. Toiminnan lähtökohtana ovat perheen toiveet ja tarpeet.

2. HelsinkiMission vapaaehtoisrekrytoinnin prosessit

HelsinkiMission vapaaehtoistoiminnassa jo ennen lain astumista voimaan olemme varmistaneet asiakkaiden turvallisuutta ja toiminnan kokonaisvaltaista laatua monivaiheisella rekrytointiprosessilla. Lain mahdollistaman rikosrekisteriotteen rinnalla jatkamme edelleen laadukkaiden rekrytointiprosessien ylläpitämistä. Sekä moniportaisella rekrytointiprosesseilla että rikosrekisteriotteella voimme varmistaa, että toimintaamme hakeutuvat henkilöt ovat sitoutuneita, motivoituneita ja soveltuvia vapaaehtoistehtäväänsä. Prosessilla varmistamme myös, että vapaaehtoiseksi haluavat löytävät itselleen sopivimman vapaaehtoistehtävän.

3. HelsinkiMission vapaaehtoisten tukiprosessit ja laadun varmistaminen

HelsinkiMission vapaaehtoistehtävään hyväksytyt henkilöt koulutetaan. Vapaaehtoisille mahdollistetaan tehtävän tueksi myös ammattilaisen vetämää työnohjausta, jatkokoulutuksia, virkistysiä sekä vapaaehtoiskoordinaattoreiden tukea. Toiminnassamme vapaaehtoisten jaksamisen tukeminen ja yhteisöön liittymisen kokemukset takaavat pitkäaikaisen ja sitoutuneen vapaaehtoisen. Rekrytointiprosessin lisäksi erilaisilla vapaaehtoisten tukimuodoilla vahvistamme ja varmistamme toimintamme laatua. Vapaaehtoisten rekrytointiprosessi, tukiprosessit sekä rikosrekisteriote antavat luotettavan ja turvallisen pohjan tukisuhteessa toimimiselle niin vapaaehtoiselle kuin asiakkaallekin.

4. HelsinkiMission asiakkaan tukiprosessit ja laadun varmistaminen

HelsinkiMission asiakastyön laatua varmistetaan tiiviillä yhteistyöllä sekä selkeillä työnjaollisilla prosesseilla. Asiakkaan tuesta suhteen aikana vastaavat aina ammattilaiset (esim. sosiaali- ja terveysviraston varhaisen tuen työntekijät, neuvolan terveydenhoitajat, koulukuraattorit, ammattioppilaitoksen opinto-ohjaajat, sairaanhoitajat). Näin varmistamme asiakkaan saamat tukiprosessit myös tukisuhteen aikana. Asiakasohjaus muodostuu asiakasohjaajan ja vapaaehtoistoiminnan koordinaattorin välisestä arvioinnista asiakkaan soveltuvuudesta vapaaehtoistoimintamme tarjoan tukimuodon piiriin. Asiakasohjauksessa varmistetaan aina ettei asiakkaan elämäntilanne ole liian haasteellinen ja että asiakas on tuettavissa vapaaehtoistoiminnan keinoin. Vahvalla vuorovaikutteisella yhteistyöllä takaamme laadukasta asiakastyötä.

5. Rikosrekisteriotteen lupakäytännöt

HelsinkiMission äiti- ja isämentoritoiminnassa sekä nuorten tukihenkilötoiminnassa pyydämme lupaa rikosrekisteriotteen hankkimiseen ryhmä- tai yksilöhaastattelujen jälkeen kirjallisella suostumuksella. HelsinkiMissio hoitaa rikosrekisteriotteen pyynöt ja maksaa rikosrekisteriotteesta aiheutuvat kulut. Mikäli vapaaehtoiseksi pyrkivä ei anna suostumustaan rikosrekisterin tarkistamiseen, rekrytointiprosessi päättyy haastatteluun ja mahdollisuus vapaaehtoistehtävään evätään.

6. Rikosrekisteriotteen tarkistaminen ja asianmukainen hävittäminen

Rikosrekisteriotteen tilaaja (koordinaattori) tarkistaa otteen ja laittaa Clara -asiakashallintajärjestelmään merkinnän sen tarkistamisesta. Ote luovutetaan haltijalle henkilökohtaisesti koulutuksessa tai työnohjauksessa suljetussa kuoressa. Erityistapauksissa sen noutamisesta sovitaan muilla tavoin. Ote hävitetään neljän viikon kuluessa otteen tarkistamisesta silppuamalla. Tietoja ei missään muodossa luovuteta ulkopuolisille tahoille.

Tämä ohjeistus on hyväksytty HelsinkiMission hallituksessa 20.3.2015.